

СПОРАЗУМ

ИЗМЕЋУ САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ О СОЦИЈАЛНОМ ОСИГУРАЊУ

Савезна Република Југославија и Република Хрватска, у жељи да уреде међусобне односе у области социјалног осигурања договориле су се да закључе следећи споразум:

Део I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Дефиниције појмова

(1) У овом споразуму следећи изрази значе:

1. "Југославија" - Савезна Република Југославија, "Хрватска"- Република Хрватска;
2. "правни прописи" - закони, подзаконски акти, статuti и други општи акти, који се односе на области социјалног осигурања из члана 2. став 1. овог споразума;
3. "надлежни орган" - у Југославији: савезно министарство надлежно за југословенске правне прописе из члана 2. став 1. овог споразума; у Хрватској: министарство надлежно за хрватске правне прописе из члана 2. став 1. овог споразума;
4. "орган за везу" - орган одређен за ефикасније спровођење овог споразума;
5. "носилац" - организација, односно орган надлежан за спровођење правних прописа из члана 2. став 1. овог споразума;
6. "надлежни носилац" - носилац осигурања код кога је лице осигурано у време подношења захтева за давање или од кога има или би имало право на давање;
7. "осигураник" - лице које је осигурано или је било осигурано према правним прописима из члана 2. овог споразума;
8. "члан породице" - члан породице према правним прописима оне државе уговорнице који се примењују;
9. "пребивалиште" - место сталног боравка, односно место у коме се лице настани са намером да у њему стално живи;
10. "боравиште" - место привременог боравка, односно место у коме се лице привремено задржава или борави;
11. "пензијски стаж" - стаж осигурања, са њим изједначена времена и посебан стаж према правним прописима држава уговорница;
12. "период осигурања"- период плаћеног доприноса и период признат као такав;
13. "давање" - давање у природи и новчано давање;
14. "давање у природи" - здравствена заштита и друга давања, осим новчаних;
15. "новчано давање" - пензија, новчана накнада и друга новчана давања, укључујући њихове делове из јавних средстава, додатке, усклађивања, повећања и капиталне отпремнине.

(2) У овом споразуму остали изрази имају значење које им припада према правним прописима држава уговорница.

Члан 2.

Правни прописи на које се овај споразум односи

(1) Овај споразум се односи:

- на југословенске правне прописе о:

1. здравственом осигурању, здравственој заштити и материнству;
2. пензијском и инвалидском осигурању;
3. осигурању за случај повреде на раду и професионалне болести;
4. новчаној накнади за случај незапослености;

- на хрватске правне прописе о:

1. здравственом осигурању и здравственој заштити;
2. пензијском и инвалидском осигурању;
3. осигурању за случај несреће на послу и професионалне болести;
4. осигурању за случај незапослености.

(2) Овај споразум се односи на све правне прописе којима се обједињују, мењају или допуњују правни прописи из става 1. овог члана.

Члан 3.

Лица на која се овај споразум примењује

Овај споразум се примењује на:

- а) лица за која важе или су важили правни прописи једне или обе државе уговорнице;
- б) друга лица која права изводе од лица назначених под а).

Члан 4.

Једнаки третман

(1) Приликом примене правних прописа једне државе уговорнице, држављани друге државе уговорнице су изједначени са њеним држављанима.

(2) Став 1. овог члана се не односи на:

1. правне прописе о учешћу осигураника и послодаваца у органима носилаца и удружења;
2. одредбе о терету осигурања из међународних уговора закључених са трећим државама;
3. правне прописе о осигурању лица запослених у службеном представништву једне од држава уговорница у трећим државама или код чланова тог представништва, ако међународним уговором није другачије одређено.

Члан 5.

Изједначеност територија

(1) Пензија, новчана накнада и друга новчана давања, изузев давања за случај незапослености, према правним прописима једне државе уговорнице не могу се умањити, ставити у стање мировања, одузети или запленили због тога што корисник има пребивалиште на територији друге државе уговорнице, уколико овим споразумом није другачије одређено.

(2) Држављанима друге државе уговорнице са пребивалиштем на територији треће државе давања из става 1. овог члана се исплаћују под истим условима као и својим држављанима.

(3) Став 1. овог члана се не примењује на давања по основу преостале радне способности, најниже пензије и заштитног додатка и свих других давања по основу пензијског осигурања која се остварују зависно од имовинског цензуса.

Део II

ОДРЕДБЕ О ПРАВНИМ ПРОПИСИМА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ

Члан 6.

Општа одредба

Обавеза осигурања одређује се према правним прописима оне државе уговорнице на чијој територији лице обавља посао, што важи и у случају када се седиште послодавца налази на територији друге државе уговорнице, ако одредбама чл. 7. и 8. овог споразума није другачије одређено.

Члан 7.

Посебне одредбе

(1) Ако предузеће са седиштем на територији једне државе уговорнице упути запосленог на територију друге државе уговорнице, на њега се, најдуже до краја 24. календарског месеца, након одласка, примењују правни прописи прве државе уговорнице, као да је запослен на њеној територији.

(2) Ако лице које обавља самосталну делатност на територији једне државе уговорнице оде на територију друге државе уговорнице ради привременог обављања те делатности, на њега се, најдуже до краја 12. календарског месеца након његовог одласка, примењују правни прописи прве државе уговорнице, као да обавља делатност на њеној територији.

(3) Ако предузеће за ваздушни и копнени саобраћај са седиштем на територији једне државе уговорнице упути запосленог на територију друге државе уговорнице, примењују се правни прописи прве државе уговорнице као да је запослен на њеној територији.

(4) Посада брода, као и друга лица запослена на броду, подлежу правним прописима оне државе уговорнице под чијом заставом брод плови.

(5) Лица која обављају послове утовара и истовара брода, поправке или надзора брода у луци друге државе уговорнице подлежу правним прописима државе уговорнице којој лука припада.

(6) Лица запослена на територији једне државе уговорнице у пословници или сталном представништву предузећа чије је седиште на територији друге државе уговорнице, подлежу правним прописима друге државе уговорнице.

(7) На запослене у државним и јавним службама, службене представнике и са њима изједначена лица упућене на територију друге државе уговорнице примењују се правни прописи државе уговорнице која их је упутила.

(8) Примена правних прописа прве државе уговорнице из ст. 1. и 2. овог члана може се, изузетно, на заједнички захтев послодавца и запосленог, односно на захтев лица које самостално обавља делатност и уз сагласност надлежног органа друге државе уговорнице продужити за још 24, односно 12 месеци.

Члан 8.

Запослени у дипломатској мисији и конзуларном представништву

(1) На запослене у дипломатским мисијама и конзуларним представништвима, као и на запослене као приватна кућна послуга код чланова ових мисија и представништава, упућене на територију друге државе уговорнице примењују се правни прописи државе уговорнице из које су упућени.

(2) На запослене из става 1. овог члана који нису упућени, примењују се правни прописи државе уговорнице на чијој су територији запослени, а дипломатска мисија, односно конзуларно представништво, односно њихови чланови који их запошљавају, дужни су да се придржавају одредаба које важе за послодавца.

(3) Изузетно од става 2. овог члана запослени који су држављани државе уговорнице чија је дипломатска мисија, односно конзуларно представништво, могу се, у року од три месеца од дана запослења, одредити за примену правних прописа те државе уговорнице.

Члан 9.

Изузеци

На заједнички захтев запосленог и његовог послодавца, надлежни органи држава уговорница могу договорити изузетке од чл. 6. и 7. овог споразума при чему морају узети у обзир врсту и околности запослења.

Део III

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Поглавље 1.

БОЛЕСТ И МАТЕРИНСТВО

Члан 10.

Сабирање периода осигурања

Периоди осигурања навршени према правним прописима обе државе уговорнице се, ако је то потребно, сабирају за стицање права на давање и за одређивање трајања тог давања, под условом да се не поклапају.

Члан 11.

Давања у природи

(1) Лице које испуњава услове за право на давање у природи према правним прописима једне државе уговорнице има право на здравствену заштиту од стране носиоца његовог пребивалишта или боравишта, одређену у погледу обима, врсте и начина пружања према правним прописима који важе за тог носиоца, као да је код њега осигурано, а у трајању одређеном правним прописима који важе за надлежног носиоца на чији терет се заштита пружа, под условом да:

1. има пребивалиште на територији друге државе уговорнице или
2. има боравање на територији друге државе уговорнице по основу члана 7. ст. 1, 2, 6. и 7. и члана 8. овог споразума или
3. његово стање за време боравка на територији друге државе уговорнице захтева хитно пружање здравствене заштите, а лице није отишло у другу државу уговорницу у циљу лечења.

(2) Став 1. овог члана се аналогно примењује и на чланове породице, с тим што је за чланове породице лица која имају боравање на територији друге државе уговорнице по основу члана 7. ст. 1. и 2. овог споразума потребна сагласност надлежног носиоца.

(3) За одобрење коришћења протеза, помагала и других здравствених услуга веће вредности, неопходна је сагласност надлежног носиоца, изузев када је пружање тих услуга неодложно, јер би у противном били озбиљно угрожени живот или здравље лица из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 12.

Новчана давања

(1) У случајевима из члана 11. овог споразума новчана давања одобрава надлежни носилац према правним прописима које он примењује.

(2) Ако према правним прописима једне државе уговорнице износ новчаних давања зависи од броја чланова породице, надлежни носилац узима у обзир и чланове породице који имају пребивалиште на територији друге државе уговорнице.

Члан 13.

Корисници пензије

(1) На корисника пензије, остварене према правним прописима обе државе уговорнице, примењују се искључиво правни прописи оне државе уговорнице на чијој територији има пребивалиште.

(2) На корисника пензије остварене према правним прописима једне државе уговорнице који има пребивалиште на територији друге државе уговорнице, примењују се правни прописи те државе уговорнице и пружа здравствена заштита, као да је право на пензију остварено према њеним правним прописима, а на терет надлежног носиоца.

(3) Корисник пензије из става 2. овог члана, са пребивалиштем на територији једне државе уговорнице, чије стање за време боравка на територији друге државе уговорнице, захтева хитно пружање здравствених услуга има право на те услуге према правним прописима и на терет носиоца друге државе уговорнице.

Члан 14.

Носилац који пружа давања у природи према пребивалишту или боравишту лица

У случају из члана 11. став 1. и члана 13. став 2. овог споразума давања у природи пружа:

- у Југославији - организациона јединица носиоца здравственог осигурања у републици;
- у Хрватској - месно надлежни подручни уред Хрватског завода за здравствено осигурање.

Члан 15.

Накнада трошкова

(1) Надлежни носилац надокнађује носиоцу који је пружио давање утрошене износе у складу са чланом 11, чланом 13. став 2. овог споразума изузев административних трошкова.

(2) Органи за везу држава уговорница могу договорити паушално плаћање за све случајеве, или за одређене групе случајева, уместо појединачног обрачуна трошкова.

Поглавље 2.

СТАРОСТ, ИНВАЛИДНОСТ И СМРТ

Члан 16.

Сабирање пензијског стажа

(1) Ако је, према правним прописима једне државе уговорнице стицање, очување или поновно признавање права на давање условљено навршењем пензијског стажа, носилац те државе уговорнице узима у обзир, ако је потребно, и пензијски стаж навршен према правним прописима друге државе уговорнице као да је навршен према његовим правним прописима, под условом да се периоди не поклапају, ако овим споразумом није другачије одређено.

(2) Приликом примене става 1. овог члана стаж осигурања који се, према правним прописима друге државе уговорнице рачуна са увећаним трајањем, узима се у обзир у ефективном трајању.

(3) Осигуранику - држављанину једне од држава уговорница који, и поред примене става 1. овог члана, не испуњава услове за стицање права на давање, надлежни носилац узима у обзир и пензијски стаж навршен у трећој држави са којом обе државе уговорнице имају закључене споразуме о социјалном осигурању.

(4) Ако је, према правним прописима једне државе уговорнице, право на одређено давање условљено навршењем стажа у одређеном занимању, односно послу или у занимању за које постоји посебан систем, носилац те државе уговорнице узима у обзир и пензијски стаж који је, према правним прописима друге државе уговорнице, навршен у истом занимању, односно послу или у одговарајућем систему.

(5) Ако према правним прописима једне државе уговорнице период осигурања или одређено чињенично стање продужава период у коме, да би се остварило право на давање, мора бити навршен пензијски стаж, тај период се продужава одговарајућим периодом осигурања, односно постојањем одређеног чињеничног стања (коришћење пензије, давања за случај болести, повреде на раду, незапослености и др.) у другој држави уговорници.

Члан 17.

Пензијски стаж краћи од једне године

(1) Ако је укупан пензијски стаж, који се према правним прописима једне државе уговорнице узима у обзир за обрачунавање давања краћи од 12 месеци, не одобрава се право на давање, изузев у случају када, према тим правним прописима, постоји право на давање само по основу тог пензијског стажа.

(2) Пензијски стаж из става 1. овог члана по основу кога носилац једне државе уговорнице не одобрава давање, узима у обзир носилац друге државе уговорнице за стицање, очување и поновно признавање права на давање, као и одређивање његове висине, као да је тај стаж навршен према његовим правним прописима.

Члан 18.

Утврђивање самосталног давања

Ако према правним прописима једне државе уговорнице постоји право на давање и без примене члана 16. овог споразума, надлежни носилац те државе уговорнице утврђује давање искључиво на основу пензијског стажа који се узима у обзир према тим правним прописима.

Члан 19.

Обрачун сразмерног дела давања

(1) Ако према правним прописима једне државе уговорнице постоји право на давање само уз примену члана 16. овог споразума, надлежни носилац те државе уговорнице утврђује давање на тај начин што:

1. обрачунава теоријски износ давања, који би припадао да је укупан пензијски стаж, који се узима у обзир за обрачун давања, навршен према правним прописима које он примењује. Ако износ давања не зависи од дужине пензијског стажа узима се као теоријски износ;

2. на основу тако обрачунатог износа, утврђује износ давања сразмеран односу између пензијског стажа навршеног искључиво према правним прописима које он примењује и укупног пензијског стажа који се узима у обзир за обрачун давања;

3. утврђује износ давања сразмерно пензијском стажу навршеном према правним прописима те државе уговорнице и њеном најдужем пензијском стажу на основу кога се утврђује висина давања, у случају када је укупан пензијски стаж који се узима у обзир применом члана 16. овог споразума већи од најдужега пензијског стажа према правним прописима те државе уговорнице.

(2) Хрватски надлежни носилац неће применити одредбе става 1. овог члана у случају када је за осигурањика повољније утврђивање износа давања само на основу хрватског пензијског стажа.

(3) Ако се према правним прописима износ давања обрачунава на основу зараде, плате, основице осигурања, односно уплаћеног доприноса у одређеном периоду, надлежни носилац узима у обзир зарadu, плату, основицу осигурања, односно уплаћени допринос искључиво из периода осигурања навршеног према правним прописима које он примењује.

Члан 20.

Умањење, укидање и обустава исплате давања

Лица на која се овај споразум примењује не подлежу правним прописима двеју држава уговорница о умањењу, укидању или обустави исплате давања у случају њиховог истовременог коришћења.

Поглавље 3.

ПОВРЕДА НА РАДУ И ПРОФЕСИОНАЛНА БОЛЕСТ

Члан 21.

Повреда на путу до посла

(1) Лице са пребивалиштем на територији једне државе уговорнице које на путу, ради ступања на посао, по основу уговора о запослењу, у другој држави уговорници, претрпи повреду, има право на давања по основу повреде на раду према правним прописима и на терет носиоца друге државе уговорнице.

(2) Став 1. овог члана се примењује и у случају повреде коју лице претрпи, непосредно по истеку уговора о запослењу, на путу до пребивалишта.

Члан 22.

Давања у природи

(1) Лице које по основу повреде на раду или професионалне болести има право на здравствену заштиту према правним прописима једне државе уговорнице, а има пребивалиште или боравиште на територији друге државе уговорнице користи ту заштиту, на терет надлежног носиоца, од носиоца на чијем подручју има пребивалиште или боравиште, према правним прописима које тај носилац примењује, као да је код њега осигурано. За коришћење протеза, помагала и других здравствених услуга веће вредности, примењује се одредба члана 11. став 3. овог споразума.

(2) У случајевима из става 1. овог члана здравствену заштиту пружа:

у Југославији - организациона јединица носиоца здравственог осигурања у републици;

у Хрватској - месно надлежни подручни уред Хрватског завода за здравствено осигурање.

(3) На накнаду трошкова насталих према ставу 1. овог члана примењују се одредбе члана 15. овог споразума.

Члан 23.

Професионалне болести

(1) Ако је одобрење давања за случај професионалне болести, према правним прописима једне државе уговорнице, условљено тиме да је болест први пут лекарски утврђена на територији те државе уговорнице, сматра се да је тај услов испуњен ако је та болест први пут утврђена на територији друге државе уговорнице.

(2) Ако је одобрење давања за случај професионалне болести, према правним прописима једне државе уговорнице, условљено тиме да је обављање делатности која може да изазове ту болест, трајало одређено време, надлежни носилац те државе уговорнице, ако је потребно, узима у обзир и време обављања такве делатности у складу са правним прописима друге државе уговорнице.

Члан 24.

Новчана давања

(1) Новчано давање за случај повреде на раду или професионалне болести одобрава, према својим правним прописима, носилац оне државе уговорнице на чијој територији је настала повреда на раду, односно последњи пут обављена делатност која може да изазове ту професионалну болест.

(2) Ако лице, које је по основу професионалне болести примало или прима новчана давања на терет носиоца једне државе уговорнице, због погоршања болести проузрокованог обављањем делатности која, према правним прописима друге државе уговорнице, може да изазове професионалну болест, поднесе захтев за давање носиоцу друге државе уговорнице, носилац прве државе уговорнице и даље сноси трошкове давања, без обзира на погоршање, према својим правним прописима. Носилац друге државе уговорнице одобрава давање у висини разлике између давања које припада након погоршања и давања које би, по основу наступања те болести, припадало према његовим правним прописима.

Члан 25.

Обавештавање дипломатске мисије и/или конзуларног представништва

О повреди на раду држављанина једне државе уговорнице запосленог на територији друге државе уговорнице која је проузроковала или би могла проузроковати смрт запосленог надлежни носилац без одлагања обавештава дипломатску мисију и/или конзуларно представништво државе уговорнице чији је он држављанин.

Поглавље 4.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Члан 26.

Сабирање стажа осигурања

(1) Стаж осигурања, навршен према правним прописима једне државе уговорнице, узима се у обзир за право на давање у случају незапослености према правним прописима друге државе уговорнице, ако је незапослено лице у држави уговорници у којој остварује право на давање у последњих 12 месеци пре подношења захтева за то давање било осигурано по основу запослења укупно најмање 9 месеци.

(2) Услов минималног периода запослења од 9 месеци не односи се на незапослена лица чије је запослење било предвиђено на дужи рок, али је окончано, без њихове кривице, пре навршених 9 месеци или која имају пребивалиште на територији државе уговорнице у којој подносе захтев за давање.

Поглавље 5.

ДАВАЊЕ ЗА СЛУЧАЈ СМРТИ

Члан 27.

Ако давање за случај смрти постоји према правним прописима обе државе уговорнице, примењују се искључиво правни прописи оне државе уговорнице на чијој територији је умрло лице имало пребивалиште.

Део IV

РАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 28.

Органи за везу

У циљу ефикаснијег спровођења овог споразума, посебно ради једноставног и брзог повезивања носилаца обе државе уговорнице, у својству органа за везу две државе уговорнице, одређују се:

у Југославији - Савезни завод за социјално осигурање за примену југословенских правних прописа из члана 2. став 1. тач. 1., 2. и 3. овог споразума и Савезни завод за тржиште рада и миграције за примену југословенских правних прописа из члана 2. став 1. тачка 4. овог споразума;

у Хрватској - Хрватски завод за здравствено осигурање за примену хрватских правних прописа из члана 2. став 1. тач. 1. и 3. овог споразума, Републички фонд пензијског и инвалидског осигурања радника Хрватске за примену хрватских правних прописа из члана 2. став 1. тач. 2. и 3. овог споразума и Хрватски завод за запошљавање за примену хрватских правних прописа из члана 2. став 1. тачка 4. овог споразума.

Члан 29.

Обавезе органа, правна и административна помоћ

(1) Надлежни органи две државе уговорнице ће, посебним споразумом, утврдити начин примене овог споразума, који ступа на снагу истовремено са овим споразумом.

(2) Органи за везу две државе уговорнице ће, у оквиру своје надлежности, утврдити административне мере за спровођење овог споразума и споразума из става 1. овог члана.

(3) Надлежни органи и органи за везу две државе уговорнице обавештаваће се међусобно:

а) о свим предузетим мерама за спровођење овог споразума;

б) о свим променама њихових правних прописа у вези са применом овог споразума.

(4) У примени овог споразума органи и носиоци држава уговорница ће узајамно пружати бесплатну службену помоћ.

(5) Органи и носиоци држава уговорница могу, у примени овог споразума, непосредно међусобно ступати у везу, као и са заинтересованим лицима или њиховим пуномоћницима.

(6) Органи и носиоци једне државе уговорнице не смеју одбити захтеве и друге поднеске због тога што су написани на службеном језику и писму друге државе уговорнице.

(7) Приликом примене овог споразума равноправно се употребљавају српски језик и писмо и хрватски језик и писмо.

(8) Лекарске прегледе који се обављају искључиво због примене правних прописа једне државе уговорнице, а односе се на лица која на територији друге државе уговорнице имају пребивалиште или боравиште, обавиће на захтев надлежног носиоца и на његов терет, носилац према пребивалишту или боравишту. Лекарске прегледе који се обављају због примене правних прописа обе државе уговорнице обавља на свој терет носилац према пребивалишту или боравишту тог лица.

(9) Судска правна помоћ се пружа у складу са прописима који се примењују у правној помоћи у грађанским правним стварима.

Члан 30.

Овлашћења дипломатских мисија и конзуларних представништава

Дипломатске мисије и конзуларна представништва држава уговорница могу се, без посебног пуномоћја, директно обраћати надлежним органима, органима за везу и надлежним носиоцима друге државе уговорнице ради заштите интереса својих држављана.

Члан 31.

Ослобађање од пореза и овера

(1) Ослобађање или смањење пореза и такси предвиђено прописима једне државе уговорнице за писмене поднеске или документа која се прилажу због примене њених правних прописа, односи се на одговарајуће писмене поднеске и документа која се прилажу због примене овог споразума или правних прописа друге државе уговорнице.

(2) Исправе, документа и писмени поднесци било које врсте, који се прилажу приликом примене овог споразума, не подлежу овери.

Члан 32.

Подношење захтева

(1) Захтеви, изјаве или правна средства која су у примени овог споразума или правних прописа једне државе уговорнице, поднета органу, носиоцу или некој другој надлежној служби једне државе уговорнице сматрају се захтевима, изјавама или правним средствима поднетим органу, носиоцу или некој другој надлежној служби друге државе уговорнице.

(2) Захтев за давање, поднет према правним прописима једне државе уговорнице, сматра се и захтевом за одговарајуће давање према правним прописима друге државе уговорнице које долази у обзир применом овог споразума.

(3) Захтеви, изјаве или правна средства, која применом правних прописа једне државе уговорнице треба поднети органу, носиоцу или некој другој надлежној служби те државе уговорнице, могу се у истом року поднети одговарајућем органу, носиоцу или некој другој надлежној служби друге државе уговорнице.

(4) У случајевима из ст. 1. до 3. овог члана наведене службе одмах прослеђују захтеве, изјаве или правна средства одговарајућим службама друге државе уговорнице непосредно или посредством органа за везу.

Члан 33.

Исплата давања

(1) Носилац надлежан за пружање давања према овом споразуму извршава своју обавезу, са ослобађајућим дејством, исплатом новчаних давања корисницима у својој националној валути.

(2) Прерачунавање давања у валуту друге државе уговорнице се врши према паритету валута који је важио на дан када је носилац надлежан за пружање давања дозначио средства исплатном органу у својој држави ради исплате корисницима у другу државу уговорницу.

(3) Накнаде предвиђене овим споразумом исплаћују се у валути оне државе уговорнице у којој се налази седиште носиоца на чији терет падају давања.

(4) Дознаке средстава из ст. 1. и 2. овог члана врше се у складу са споразумом о плаћању између две државе уговорнице.

Члан 34.

Потраживање преплаћених износа давања

(1) Носилац једне државе уговорнице, који је исплатио давања у износу већем од оног који кориснику припада, може од носиоца друге државе уговорнице затражити да од заосталих износа давања које треба да исплати кориснику задржи преплаћени износ.

(2) Преплаћени износ из става 1. овог члана се директно исплаћује носиоцу који је затражио његово задржавање.

Члан 35.

Извршни поступак

(1) Извршне одлуке судова, као и извршна решења и докази о заосталим плаћањима (исправе) надлежних органа и носилаца једне државе уговорнице о доприносима и другим потраживањима из социјалног осигурања признају се у другој држави уговорници.

(2) Признавање се може одбити само ако је у супротности са јавним поретком државе уговорнице у којој треба да се призна одлука или исправа.

(3) На основу извршних одлука и исправа признатих у складу са ставом 1. овог члана спроводи се извршење у другој држави уговорници. Извршни поступак се спроводи према правним прописима који се примењују за одговарајуће одлуке или исправе државе уговорнице на чијој територији треба да се спроведе извршење. Одлуке и исправе морају садржати потврду о њиховој извршности (клаузула о извршењу).

(4) Примена ст. 1. до 3. овог члана не обухвата заступање у судском поступку.

Члан 36.

Накнада штете

(1) Ако лице које према правним прописима једне државе уговорнице прима давање за штету која је настала на територији друге државе уговорнице и има према њеним правним прописима право на накнаду штете од трећег лица, тада право на ту накнаду прелази на носиоца прве државе уговорнице према његовим правним прописима.

(2) Ако је право на накнаду штете у вези с истоврсним давањима, по основу истог случаја штете, пренето, у складу са ставом 1. овог члана, носиоцима обе државе уговорнице, треће лице може исплатити накнаду штете, са ослобађајућим дејством, једном или другом носиоцу. Носиоци ће намирити своја потраживања по овом основу сразмерно давањима која исплаћују.

Члан 37.

Решавање спорова

Спорове у примени и тумачењу овог споразума решаваће договорно надлежни органи држава уговорница.

Део V

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Прелазне одредбе

(1) Овај споразум не утврђује право на давања за период пре његовог ступања на снагу.

(2) За утврђивање права на давање према овом споразуму узима се у обзир и пензијски стаж који је према правним прописима држава уговорница остварен пре његовог ступања на снагу, при чему се посебан стаж узима у обзир у признатом трајању само ако је утврђен за период пре 1. јануара 1965. године.

(3) Изузетно из одредбе члана 16. став 2. овог споразума, стаж осигурања навршен пре 8. октобра 1991. године, који се према тада важећим прописима рачунао са увећаним трајањем, узима се у обзир у признатом трајању.

(4) Овај споразум се примењује и на осигуране случајеве настале пре његовог ступања на снагу.

(5) Давања утврђена пре ступања на снагу овог споразума неће се поново утврђивати, ако овим споразумом није другачије одређено.

Члан 39.

Поновно одређивање давања

(1) Права на давања која су, од 8. октобра 1991. године до дана ступања на снагу овог споразума, утврђена према правним прописима једне државе уговорнице уз урачунавање пензијског стажа навршеног према правним прописима друге државе уговорнице, носиоци ће по службеној дужности поново утврдити и обрачунати износ давања применом одредаба овог споразума, при чему се правоснажност донетог решења неће сматрати препреком за поновно одређивање давања.

(2) Приликом поновног утврђивања права на давање из става 1. овог члана, носилац државе уговорнице, према чијим правним прописима је давање било утврђено, обрачунава износ давања узимајући у обзир и пензијски стаж навршен на територији других република Социјалистичке Федеративне Републике Југославије на основу кога је давање било утврђено, ако међународним уговором са државом на чијој је територији пензијски стаж навршен није другачије одређено.

(3) Права на давања која су од 8. октобра 1991. године до дана ступања на снагу овог споразума, утврђена на основу пензијског стажа краћег од 12 месеци навршеног према правним прописима те државе уговорнице и пензијског стажа оствареног искључиво према правним прописима друге државе уговорнице, поново ће се утврдити и обрачунати применом члана 17. овог споразума.

(4) Ако су укупни износи давања, поново утврђени и обрачунати у складу са ставом 1. овог члана мањи од износа давања које би припадало према правним прописима државе уговорнице по којима је било утврђено, носилац те државе уговорнице исплаћује кориснику и разлику између тог износа давања и укупног износа поново утврђених и обрачунатих давања. Ова разлика се исплаћује све док укупни износ поново утврђених и обрачунатих давања не достигне висину износа давања које је раније било утврђено.

(5) Право на давање, утврђено и обрачунато применом става 1. овог члана, припада од првог дана по истеку месеца у коме је носилац, који је утврдио право на давање, покренуо поступак за поновно утврђивање и обрачун износа давања и исплаћује се директно кориснику.

Члан 40.

Избор носиоца по претежном стажу осигурања

Лице коме је, пре 8. октобра 1991. године, право на давање утврдио носилац једне државе уговорнице на основу последњег осигурања, може, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог споразума, поднети захтев носиоцу друге државе уговорнице за утврђивање права на давање на основу претежног стажа осигурања, применом правних прописа који су важили у време остваривања тог права, под условом да није искористило право избора носиоца.

Члан 41.

Ратификација и ступање на снагу

(1) Овај споразум подлеже ратификацији.

(2) Овај споразум ступа на снагу првог дана по истеку месеца у коме су размењени ратификациони инструменти.

Члан 42.

Трајање и отказивање

(1) Овај споразум се закључује на неодређено време. Свака држава уговорница га може у текућој календарској години, у писменој форми, дипломатским путем, отказати с последњим даном те године, при чему отказни рок не може бити краћи од шест месеци.

(2) У случају отказивања овог споразума његове одредбе се и даље примењују на стечена права, као и на захтеве за остваривање права поднете до дана његовог отказивања.

У потврду овога опуномоћеници су потписали овај споразум и ставили печат.

Сачињено у Београду дана 15. 9. 1997. у два оригинала сваки на српском језику и хрватском језику, при чему су оба текста подједнако аутентична.

За Савезну Републику Југославију

Милан Милутиновић, с.р.

За Републику Хрватску

Мате Гранић, с.р.